

Meja – měšac lubosće

**Přijimajće jedyn druhého,
kaž je Chrystus tež nas přijímat
k Božej chwalbje.**

(Rom. 15,7)

W meji wotuća stwórba. Čerstwa zeleń so pokazuje. Wšitko k nowemu žiwjenju čěri. Po dolhej zymje čakamy na ćopłe, wložne dny, zo bychy z pupkow wurostli łopjena a kćenja. Stwórba so raduje a my z njej. Wjeselmy so a wužiwajmy rjany nalětni počas a rjany měšac meju.

Handrij Zejler je w swoim oratoriju „Nalěčo“ spěwał wo meji jako měšacu lubosće. „Derje, derje je na zemi, / lubosć dawać, lubosć brać, / ze spěwom a z radosćemi / młode lěta wěncować. / Přetož rjana kćěje meja ...“. Wězo wědžeše Łazowski farar derje, zo je wšitko na zemi zachodne. „Přetož rjana kćěje meja, / ale wostać njemóže, / róže spadnu, lěta džeja, / praja spěšnje božemje.“ Rjanosć stwórby so minje. Meja, w kotrejž wšo tak mójnje kćěje, so spěšnišo minje, hač sej to myslimy.

Što zwostanje?

Biblija nam dawa wotmołwu. Lěta, měšacy a dny so minu, tola lubosć wostanje. Njeh zańdže meja, njeh zańdže stwórba, ale lubosć traje. Tole zwisuje z tym, zo je wona Boža móc, kotraž žórli so z njebjes, wot Boha, dele na zemju, jako ta móc, přez kotruž je naše žiwjenje rjane a dostojne. Lubosć přiwać a dale dać – tole je naš nadawk. To njepláči jenož za meju, ale za

naše cyłe žiwjenje. Tohodla je derje, hdyž so dopominamy znowa a znowa na to, zo mamy Božu lubosć přiwać a dale dać. Jenož tak dóńdžemy k nowemu žiwjenju a polěpšimy zhromadnosć mjez ludźimi. Tola

nas w tym pokazać, zo so mjez sobu přijimamy a přiwezamy ze wšěmi našimi synosćemi a njedostatkami.

Tole pláči za našu swójbu: Njebudžemy sej móc druhu wupytać, a tuž je derje, hdyž so mjez sobu přijimamy w lubosći. Wjele zwady a wjele rozwjeđenych mandželstwow njeby trjeba było, hdy bychy so ludžo bóle po kazni lubosće měli a so mjez sobu přiwezali.

Kazeń lubosće pláči za naš serbski lud: Runje naši wóćincy su w njesebičnej lubosći za njón skutkowali a su wudali to prawe a křesćanske hesło „Serb Serbej bratr“. Njeje přeco lochko tole spóznać a ze žiwjenjom napjelnić, ale bychmy dyrbjeli tola spytać, to žiwi być, štož je Handrij Zejler pěsni: „Lud serbski lubosć dycha, to njebjeska je pycha.“ Tež hdyž je mi tón abo tamny Serb njesympatiski abo so mi wšelake jeho nahlady a skutki njelubja, tak mam tež jeho abo ju přiwać jako swojeho bratra abo swoju sotru.

Hdyž so w rjanym měšacu meju wuchodžujemy we wotućacej stwórbje abo hdyž slyšimy oratorij „Nalěčo“, tak njeh nas přewodžuja mysle Handrija Zejlerja wo lubosći, kotruž spóznać my w Božej stwórbje. Njeh rosće w našich swójbach, w našich wsach a w našim ludze Boža lubosć. Wona je móc, kiž wostanje.

Jan Malink

Nasćěnowy taler z portretom a hrónčkom Łazowskeho fararja Handrija Zejlerja (1804–1872), zhotowjeny najskejce w lětach mjez swětowymaj wójnomaj

Foto: T. Malinkowa

w praktiskim žiwjenju je to čěšo, hač sej to myslimy. Dokelž chcemy hustodosć w swojich myslach wostać a njechamy so wotwrić ani Božej lubosći ani swojemu blišemu, tak trjebamy stajne dopominanje na kazeń lubosće.

Japoštoł Pawoł nas napomina: „Přijimajće jedyn druhého, kaž je Chrystus tež nas přijímat k Božej chwalbje.“ Boža lubosć, kaž je so w Chrystusu zjewila, ma so pola

Lube džěci!

Meja, tak so praji, je najrjeńši měsac lěta. Stónco z nami hižo derje měni a Boža přiroda naše zmysly wótrí. Kwětki kćęja we wšěch barbach a tež sadowcy su sej běly abo róžojty šat woblekli.

Naša jablučina ma pyšny šat pošny kćenjow. Tola hdyž dokładnišo na štom hladamy, widžimy, zo něšto njetrjehi.

Su to wšitko jablukowe kćenja? Ně, přetož džesać kćenjow njesluša na štom, ale na łuku abo do zahrodki. Kotre kwětki to su a kak rěkaja?

Gabriela Gruhlowa

macoška, tulpa, snehowka,
fjalka, mláč, husaca
kwětko, zwónčki, kamilka,
wijawko, dziwjo rózo

Wuhódanje ze zašleho čisła

Při hódančku w zašłym čislu je so stało misnjenje. Wuzběhnjny měješe być wonkowny lěwy rjad kašćikow. Tam bě wot horjeka dele wučitać wuhódanje: WOSADA.

Pučowanje na Čornobóh

Njedźelu, 25. meje, přeprašujemy serbske swójby na zhromadne pučowanje na Čornobóh. Zetkamy so w 10.00 hodź. mjez Splóskom a Schönbergom, a to nic na přenim oficialnym parkowanišću na kromje lěsa, ale kónc wyše na městnje, hdžež so štomy skladuja. Podamy so na Hromadnik a wottam dale na Čornobóh. Praji so, zo nadeńdzemy po puću najrjeńše skały Łužiskich horow. Chcemy sej rjane městno za zhromadny picknick namakać, za kotryž by dyrbał kóždy sam něšto sobu přinjesć. Z Čornoboha dže potom dale do Wuježka, hdžež chcemy swaćić a hdžež móža sej džěci zhromadnje hrajkac.

Prosmy zajimcow so hač do 20. meje pola Krygarjec swójby we Wuježku (tel. 03 59 39/ 8 05 02) přizjewić.

Serbske ewangeliske towarstwo

Do Berlina na cyrkwinski džen

Sobotu, 31. meje, podadza so katolscy a ewangelscy Serbja ze zhromadnym busom na přeni ekumeniski cyrkwinski džen do Berlina. Sćehowacy program je předwidžany: serbska ekumeniska nutrnosć, wopyt wustajenišća cyrkwinskeho dnja na ICC, jězba po měsće a wjedženje po katedrali swj. Jadwigi. Za jězbu a zastupny lisćik zběra so něhdže 45 euro. Hač do 9. meje měli so zajimcy přizjewić pola Šmitec wozydłownistwa w Radworju (tel. 03 59 35 / 28 60).

**Towarstwo Cyrila a Metoda
Serbske ewangeliske towarstwo**

Mysl k jatsam we wojskem casu

Wokoło šesć lět som był,
ako su bombarje Guernicu '37 „wuraděrowali“.
Chto možo ten wobraz zabyś,
kenž jen raz wižeł jo?

Wokoło dwanasćo lět som był,
ako su Wolgograd, tencas Stalingrad, znicyli.
Chto, kenž jo w tom měsće raz pobył,
možo tu surowosć takego znicenja zabyś?

Wokoło wosymnasćo lět som był,
ako w kraju Korea su wojnu gotowali,
chto možo zabydnuś,
kaku nuzu a bėdnosć ten hyšći žinsa žělonu lud
dožywił jo a dalej dožywijo?

Nět, dwanasćo raz šesć lět staršy po Guernice,
padaju bomby na Bagdad,
komu, kenž jo tu groznu drugu swětowu wojnu dožywił,
njepsidu te wobraz zniconych městow,
wosebje Drježdžan, do mysłow?

Ako golc njejsom kšěł wěriś, až jo možno
jadnogo žywego luža na kšicu biś,
ako jo se to z Jezusom stało,
a žednje njejsom te słowa rozměł:
„Wošće, wodaj jim, woni ga njewěže, co woni cynje.“

Žeden luž njamožo tym wojnarjam a bombarjam wodaś -
lěc Bog to možo a co - ja to njewěm!

Měto Worak, jatsy 2003

Zapokazanje Serbskeho superintendenta

Njedźelu, 1. junija 2003, zapokaza so
farar Jan Malink

jako Serbski superintendent
a farar Michalskeje wosady w Budyšinje.

Swjedženske kemše započnu so w 14.00 hodź.
w Michalskej cyrkwi w Budyšinje.

Po kofejowej přestawce přizamknje so postrow-
na hodžina.

Prošu wobkedzbujuće wobmjezowane možno-
sće parkowanja na Serbskim kěrchowje.

Wutrobnje přeprašujetej
Serbski wosadny zwjazk a
cyrkwinske předstejičerstwo Michalskeje
wosady

Lota Grojlichowa z Bukec †

Na Bukečanskim pohrjebnišću rozžohnowachu so pjatk, 4. apryla, swójbni, přeceljo a wjesnjenjo wot Loty Grojlichoweje, wudowy w Serbach znateho narodneho prócowarja a awtora Pawoła Grojlichy. Swoje předowanje na dwurěčnej žarowan-skej swjatočnosći zložil farar Jan Malink na 23. psalm: „Tón Knjz je mój pastyr, na ničim ja nuzu njezměju.“ Ze zanjesenjom spěwa „Hdyž, bratřa, bliša hodžinka“ so Bukečanscy Serbja wot njeboćičkeje rozžohnowachu.

Lota Grojlichowa je zemřela w žohnowanej starobje 87 lět. Narodžila bě so 22. junija 1915 w Delnjej Hórcce do Herrmanec swójby. Swojeho nana je lédma zeznała, wón padny w přenjeje swětowej wójnje. Po wuchodženju ludoweje šule we wsy bu 1930 konfirměrowana a nastupi pola Arnošta Barta w Serbskim hospodarju w Budyšinje powołanske wukublanje na překupču. Tónle čas sta so z rozsudnym w jeje žiwjenju. Wona zrosće do serbskeho kulturneho džěta, spěwaše sobu w chórze Nadžija a stušeše bórže do spřeceleneho kruha młodych horliwych Serbow wokoło Měrcina Nowaka-Njehorňanskeho, Arnošta

Simona a Pawoła Grojlichy. W poslednišim namaka sej swojeho mandželskeho. 1934 wuda so na njeho, kotryž bě na čišć brunych mócnarjow hižo 1933 dla swojeho narodneho skutkowanja swoje džěto w Smolerjec čišćerni zhubił a so přesydlil do Bukec. Tam natwaristaj sej młodaj mandželskaj ze založenjom wobchoda za papjerjane twory a małeje čišćernje swójsku eksistencu. 1941 móžeštaj z džěsćomaj Christu a Pětrom, kotrymajž so po wójnje hišće syn Marko přidruži, do swojeho nowonawtwarjeneho domu začahnyć.

Hač do spočatka polstatych lět wjedžeše Lota Grojlichowa swójbny wobchod, potom zastawaše hač do lěta 1974 wotnožku Budyskeje nalutowarnje w Bukecach. Na wuměnk u wěnowaše so ze wšej lubosću swojey swójbje, předewšěm wnučkam, kaž tež hladanju domu a zahrody, hdžež měješe swoju radosć nad pychu kwětkow. Horjo pak ju njepełutowa. 1992, dvě léce do dejmantneho kwasu, zemřej jej mandželski, a 1999 rubi jej smjerć jeničku džowku Christu. Hač do wysokeje staroby wosta Lota Grojlichowa duchownje a čělnje strowa. Hakle lětsa w měrcu čězko schori a

Grojlicec mandželskaj z Bukec wokoło lěta 1990
Foće: prywatnej

dyrbješe so do chorownje podać, hdžež dnja 28. měrcy zemřej, zawostajejo dweju synow, šěsć wnučkow a tři prawnučki. Njeh swěrna Serbowka wotpočuje w měrje. **T.M.**

Ernst Mikela sydondžesatnik

Jědžeš-li přez Kumšicy, nadpadnje ći nimo měry rjane a hladane burske kubło. Stare tykowane domske ze stołom, hakle w zaštych lětach dospołnje wobnowjene, wuprudža dostojnosć generacijow serbskeho burstwa. Natwarjene w léce 1753, je domske lětsa runje 250 lět stare. A nimale hižo 200 lět hospodari na kuble, kotrež měješe w najlěpšich časach štyri konje a wjacorych čeladnych, Miklec swójba. Hač po druheje swětowej wójnje bě serbsčina wobchadna reč na kuble, hakle wot lěta 1945, hdyž namaka tu tójšto přesydlencow nowe bydlenje, je so němčina počala zadomjeć.

Na tutym kuble je so 14. meje 1933 narodžil Ernst Mikela. Z młódšej sotru Chrystu wotrosće w pobožnej serbskej burskej swójbje. Poslednje tydženje wójny rubichu džěsćomaj nana a statokej hospodarja. Hakle 1944 bě nan dyrbał do wojakow, w nalěcu 1945 so jeho slědy něhdže w Šleskej zhubichu. Hospodarjenje bjez nana w čěžkim powójnskim času njebě lochke za zawostatu swójbu. Ernst Mikela měješe so stać z jeho naslědnikom. Po konfirmaciji 1947 so tři léta na ratarja wukubła, 1956 přewza kubło. Po krótkich lětach samostatneho hospodarjenja začahny do wsow „socialistiske nalěčo“. Ernst Mikela so njespjećowaše, jako realistej bě jemu jasne, zo njeje móžno so nanuzowanej kolektiwizaciji wuwinyć. 1960 sta so ze sobustawom LPG typa I a samsne léto hišće

Jubilar Ernst Mikela z mandželskej Eriku

typa III. Kumšiska bě po wokolinje znata jako „wulkoburska LPG“, kiž derje hospodarješe.

1964 zmandželi so Ernst Mikela z Eriku Schmidtec z Noweje Běteje Hory, džowku ze Šleskeje přesydleneje burskeje swójby. Hač do lěta 1990, hdyž so na předwuměnk podaštaj, zastaraštaj w hródžach a chlěwach swojeho statoka zaměstnjeny prodruštwowy skót. Swoje tři džowki staj woća-

hnyłoj w dobrym křesćanskim duchu. Dvě džowce studowaštaj cyrkwinsku hudžbu. Jedna z njeju, Claudia Wićazowa, je wjacore lěta Njeswačanskej wosadze služila, džensa bydlje w swójbu na ródny statok a je kantorka Poršiskej wosady.

Po namrětej tradiciji swojich wótcow – ze swójby je wušol něhdyši Malešanski farar Awgust Mikela a wjacori předchadnicy běchu byli cyrkwincy předstejićerjo w Poršicach – je tež jubilar Ernst Mikela čas žiwjenja swěru cyrkwi služil. Wjac hač 40 lět, wot 1955 do 1996, bě člon Poršiskeho cyrkwinskeho předstejićerstwa. Lětdžesatki hižo trubi sobu we wosadnym pozawnym chórze, džensa je senior Poršiskich dujerjow.

Lédma hdy je jubilar žane serbske kemše w Poršicach skomdžil. Tež na tamnych serbskich zarjadowanjach, kaž kublanskich a cyrkwinskih dnjach, je zwjetša z wopytowarjom. Husto je so w zašłosći tež na serbskich nabožnych tydženjach a wulětach Serbskeho busa wobdžělił. Wot založenja Serbskeho ewangelskeho towarstwa w léce 1994 je z jeho člonom a so swěru na towarstwowych zeńdženjach wobdžěla.

Jako wuměnk jubilar tež džensa wotpočinka njeznaje. Na wulkim statoku je přeco wobstaranjow dosć, nimo toho chodži přewšo rady do lěsa drjewo džětać. Njeh je jemu hišće wjele lět čitosć ducha a čěta spožčena, radosć nad swójbu, ke kotrejž sluša mjzety dźewjeć wnučkow, a spokojny wuměnk z mandželskej na rjanym kuble w Kumšicach. **T.M.**

Pomogaj Bog – 15 lět

Mozaikowy kamušk we wobrazu nowšich stawiznow ewangelskich Serbow Delnjeje Łužicy, podaty wot založičela a přerjeho redaktora Pomogaj Bog

Lětsa w meji je tomu runje 15 lět, zo wuńdže přerje čisło noweje delnjoserbskeje nabožneje nowiny, kotrejž je přerje wudawar dał mjeno Pomogaj Bog. Z njej dóstachu Delni Serbja po 74-lětnej přestawce zaso nabožne łopjeno. Poslednej delnjoserbskeje ewangelskeje časopisaj běštej Wasadnik, wudaty mjez 1904 a 1913 wot Benjamina Běgarja, Hajna Riza, Bogumiła Šwjele a Fryca Rochi, a Gwězdka w lěće 1914, redigowana wot Bogumiła Šwjele a Wylema Noweho.

Bjezdwěla běše nowowudaće Pomogaj Bog w meji 1988 njewočakowany podawk. Na nim měješe serbski superintendent Siegfried Albert wulki podžěl. Wšak wuda so přerich šěšć čisłow Pomogaj Bog w přiloze hornjoserbskeho časopisa Pomhaj Bóh. Tola ideja a redaktorstwo wuchadžeštej z Delnjeje Łužicy, a to – čłowjek nochcył snano wěrić – z pisanskeho blida w Choćebuzu rodzeneho „serbskeho pohana“. Zdobom ma to wšo tež něšto z tehdyšimi wobstejnosćemi w Serbskim rozhlósu činić. Zda so kaž žorčik serbskich stawiznow – němšce bych rjekł „Treppenwitzchen der Geschichte“.

Kak běše tomu dóšło?

Předstawizna

Wróćo zhladuju měnju, zo tež cyle wosobinske dožiwjenja tule „kmótrachu“. Myslu při tym wosebje na to, zo smy w měrcu slawu na 50. róčnicu Serbskeho rozhlósu spěwali. Jenož w jednym nastawku měrcowskeho Rozhlada pak namakach skromnuški wotrězk w spinkomaj, kiž pokaza na wěrnosć, zo je Serbski rozhlós stał pod krutej kontrolu SED. Či, kotřiž njejsu so tomu přiměřili abo podčisnyli, mějachu šikany a wosobinske céže znjesć. Runje tole wšak je do wěšteje měry polěkowało pozdžišemu wobnowjenju delnjoserbskich Božich službow, nastaću Pomogaj Bog a založenju skupiny Serbska namša.

Wobhladajmy sebi tehdyše wonkowne a wosebite serbske wuměnenja. Lětdžesatk mjez 1980 a 1990 džě je wosebje zajimawy w młódsch stawiznach Serbow Delnjeje Łužicy. Džěči tych Serbow, kotřiž běchu po wójnje w Pólskej a Českej wuknyli a studowali, dóstawachu so do serbskich institucijow w Hornjej a Delnej Łužicy. Někotři z nich posudžowachu „marxistiskoleninistisku narodnostnu politiku SED“ bóle kritisce hač generacija přjedy. Spad serbskeje řeče w socialistiskej dobie njehodžeše so hižo jednorje z wobwinowanjom zařdženych systemow wopodstatnić. Napřećiwki mjez słowami a slubami wodžaceje strony SED a knježerstwa NDR a wšednej woprawdžitosću běchu bóle wočiwidne. Njemudre rozsudy wodžacych čěrjachu „disciplinowanych“ (čitaj: šikaněrowanych) kritkarjow do mjelčenja abo do opozicijskeho myslenja. Husto hdy so samo naj-

mjenje swójske ideje a skromnuške kritiki wotpokazowachu. Wotchilenja wot oficialneje politiskeje linije strony so chłostachu, byrnjež tute kritiki přerjotnje přećiwu bracham, nic pak přećiwu statej abo stronje myslene byle. Za to někotre přikłady z mnohich tajkich a podobnych nazhonjenjow:

Po studiju sym jako redaktor Serbskeho rozhlósu w lětach 1982 do 1985 dožiwil, zo běchu mi samo směšnje móličke wěcki zakazane. W zbožopřečach njeběše na př. dowolene jubilarum „Bože žohnowanje“ wupřeć, byrnjež ludžo w zbožopřečnych listach wo to prosyli.

„Serbski lud je předewšěm křesćanski. Tuž dajće tež serbskim duchownym w rozhlósu słowo, a to nic jenož druhdy k hodam, zo smědža měrowe myslički wuprjajić!“, namjetowach tehdy za serbski program rozhlósu. Bjez wuspěcha. Tola nic bjez wuslědka: Wjednistwo sćelaka chcyše wote mnje wědžeć, hač sym křesćan.

Por mėsacow po tym wutřihachu zaso raz skradžu z mojeho młódskeho wusylanja wjacore džěle, mjez druhim sadu katolskeho młódstneho z Lejna, zo je jeho Domowinska skupina mało aktiwna, ale zo wón jutry jako křižer sobu jěcha. Što je na tutej sadže strašne bylo, njejsym ženje zhonil, byrnjež so wospjet za tym prašał.

Za zastupjerjow serbskeje „čerwjeneje kraloswěrnosće“ běchu lochkosć, humor a satira runje tajka njeprějnomna wěc, kaž jich kruta křesćanska wěra wjetšiny serbskich připosłucharjow mjerzaše. Zo běchu w zařdženosći fašisća serbske zarjadowanja zakazali, smědžeše so wězo we wusylanjach rjec. Zo je so tajke pak tež w NDR praktikowalo – myslu na zakaz hry „Genofewa“, dla čehož je tehdy Jasčanska Domowinska skupina rozlećała –, běše tabu. Mi ludžo tajke něšto tehdy wotewrjenje powědachu, hdyž běch jako rozhlósownik po puću. A husto dyrbjach jim bohužel zwoprědka prajić: „Je mi žel, to ja njebudu směć wusylać!“

W meji lěta 1985 mi zakazachu dale jako žurnalist džělać. „Nachgewiesene politisch-moralische Nichteignung“, „Missbrauch der sorbischen Sendungen von Radio DDR zur Diffamierung der marxistisch-leninistischen Nationalitätenpolitik der SED und der Regierung der DDR“ – tajke a podobne přećiwu mi wusměrjene hesła běchu kaž začink w „čerwjenej poliwe“, kotraž běše

Werner Měškank, přerje redaktor Pomogaj Bog, w swojej džělarni w Choćebuzu-Zaspach
Foto: priwatne

na kóncu NDR tajka njesłódná, zo ju nimalo nihtó wjacore laptac njehčaše. Po wjacorych mėsacach wojowanja dóstach w oktobrje 1985 nowe džělo ze zajimawym nadowkom, ze zbytkow zlikwidowaneho Muzeja za delnjoserbske pismowstwo natwaric nowy delnjoserbski muzej. Tole sym chcył rady činić a hišće něšto wjac.

Z połnym prawom drje je so lětsa hižo wjele razow na to pokazalo, zo je Serbski rozhlós 50 lět dołho bytostnje serbsku řeč spěchowal. Někotre rozsudy – serbskim duchownym słowo zapowědžic, kritiku zadusyć, wusylanja ze starosćiwym widom na dónt serbskeje řeče potłóćowac a mnoho druhich naprawow – pak su bjezdwěla serbskeje řeči škódzeli. Štóż chce džěnsa porjadne stawizny pisać, njech njepomha tworici zekřiwjeny wobraz, kaž to ze zařdženosće znajemy. Tež narodnostna politika NDR běše medalja z dwěmaj stronam – jeje zadnja strona běše chětro zezawa!

Njeh to dosaha jako dohlad za kulisy tehdyšich wobstejnosćow. Bjez tutych mojjich wosobinskich dožiwjenjow wšak wěsće njeby dóšło k založenju Pomogaj Bog a skupiny Serbska namša.

Nješewarnym dožiwjenjam napřećo steja dožiwjenja z někotrými serbskimi a němskimi duchownymi a z ewangelskimi a katolskimi Serbami, kotrychž mějach po absołowowanju NDRskich kubtanišćow prawom jako zastarskich, njerozumnych, njewědomostnych atd. posudžowac. Woni pak ze mnu ze zrozumjenjom a přećelnje řečachu, byrnjež ja žanej wosadže njeprjšušał. A woni widžachu kaž ja serbsku řeč jako bytostnu a wysoku kulturnu hód- ➔

notu, kotruž směli a měli po swojich mocach a po płaćiwych zakonjach zachować a zakitować.

Wozrodźenje kemšow

Wozrodźenje delnjoserbskich Božich službow w léce 1987 po fašistiskim zakazu a lětdžesatki trajacej přestawce po wójnje je bjezdwěla přenjatnje skutk k. fararja Helmuta Hupaca a knj. Christiny Janojc (dženasa Kliemowa). Syta pomocnikow je so jimaj přidružiła. Kóždy je chcył a směł přinošować a sobu skutkować njenučeny a po swójskej nutřkownej potrebjje, a tak sym tež ja směł přeco swobodnje swoje ideje wuprajic. Někotre su so zwoprawdźiše: časopis Pomogaj Bog, załoženje džěłoweje skupiny Serbska namša, wudaće delnjoserbskeje liturgije (najprjedy jako kopěrowane łopjeno, potom w měrcu 1991 jako porjadnje wučišćany zešiwk), wjacore kemšerske spěwanske łopjena, ideja za nowe delnjoserbske spěwarske knihi – ach haj, tež załoženje džěłoweje skupiny Serbske pomniki za Delnju Łužicu.

Hdyž sym w skupinje Serbska namša swoje měnjenje wuprajil, su sluchali, kaž bych był mjez bratrami abo kaž doma mjez swójbny. Tuta skupina běše mi dobra, a najhlubši začišć je we mni přeco zaso wostajila přečelnosć a wotewrjenosć tehdyšeho Choćebuskeho generalneho superintendenta Reinhardta Richtera. Tajkule akceptancu nihdže druhdže na džěle abo zwonka njeho dožiwił njeběch.

Prašenje Božich službow w delnjoserbskej rěči běše po zdaću dawno wotbyte. A naraz stejše wone kaž nowonarodžene džěčo zaso wosrjedz serbskeho žiwjenja. W septembru 1987 so na serbskim wosadnym popołdnu w Dešnje bjez zjawneho wabjenja 70 serbskich kemšerjow wobdžěli. Bojach so, zo móhli to wěsći ludžo jako strašne wobhladować a mału kwětku swobody a noweho mysljenja w něhdy pruskej cyrkwi hnydom zaso skóncować. Džěch-

la 1989 docpě k. Richter, zo so skupina na synodze ewangelskeje cyrkwe w Berlinje a Braniborskej oficialnje připózna.

Přiloha Pomhaj Bóh

Tola zaso wróco k Pomogaj Bog. W žanym wudaću tutej nowin wšak njenamaka so moje mjeno. To běše sprěnja njewažne. Wyše toho mějach podhlad, zo móhlo so snadž špatnje wuskutkować, jelizo bychu čušlerjo so dowědzeli, zo žurnalist, kotremuž su hižo jónu powoňanje zakazali, za tajkele łopjenko redaktori. Njelegalne džě njeje było, dokelž je so jako přiloha Pomhaj Bóh wudawała, a k. sup. S. Albert wšitko derje rjadowaše. Běch pak přez hubjene nazhonjenja powučeny, zo někotryžkuli, kiž Serbam rjanej woči činješe a so wokoło nich šmóraše, njeběše snano wjace hódny dyžli triceći slěbornakow. Njedyrbješe hnydom kóždy wědžeć, zwotkel so łopjenko bjerje.

Kelkož wěm, je wšak tež Pomogaj Bog přez censuru dyrbjat. Dyrbi so pak rjec, zo njeje ženje so nichto přečiwo mi w tej naležnosći měrił a zo je so hač na jedne skromne wuwzaće přeco takle wozjewiło, kaž běch sej to předstajil. Wulkich politiskich wuprajenjow wšak njeběše, myslach sej, zo mje najskerje tak a tak dohladuju. Hdyž so prawje dopomnu, běše so jenož jónu sada wušmórnyła, w kotrejž běch namjetował, zo móhla Choćebuska župa Domowiny wo čestne mjeno sobuzawoždźela Domowiny a stawneho delnjoserbskeho fararja B. Šwjele wjowajać. Tole so někomu w Budyšinje po zdaću lubiło njeběše.

Sensacionelnych wuskutkow Pomogaj Bog njemějšje. Ze woskowne rozhlósoweho časa wědzach, zo za swobodne słowo njebě wjele městna. Tuž sym so zwopředka wšeho wzdał, štož móhlo kaž prowokacija skutkować, zo njeby so nič namakało, štož móhlo k zlikwidowanju łopjenka wjesć. Snano je Pomogaj Bog kaž mozaikowy kamušk w tymle wotrězku delnjoserbskich stawiznow. Započatk a mjeno zdašej so mi dobrej. Ale Pomogaj Bog džě so jenož dwójce wob lěto, składnostnje delnjoserbskich kemšow wudawaše. Hač do lěta 1990:

- č. 1 – w meji 1988 (k 2. delnjoserbskim kemšam nowšeho časa w Janšojcach, 8.5.1988)
- č. 2 – w oktobru 1988 (k 3. ds. kemšam w Mosće, 16.10.1988)
- č. 3 – w aprylu 1989 (k 5. ds. kemšam w Borkowach, 9.4.1989)
- č. 4 – w oktobru 1989 (k 7. ds. kemšam w Slepom, 15.10.1989)
- č. 5 – w aprylu 1990 (k 10. ds. kemšam w Žylowje, 13.5.1990)
- č. 6 – w oktobru 1990 (k 12. ds. kemšam w Popojcach, 18.11.1990)

Wšo dohromady cytych dwaceći stro-

now w běhu třoch lět. To njeběše wjele.

Přiloha Noweho Casnika

Tež rozšěrjenje mjez Delnimi Serbami njeběše tak prawje spokojace. To pak hodžeše so po přewróće polěpsić. Delnjoserbski tydzěnik Nowy Casnik běše nowy duch časa spóznał: W měrcu 1989 wozjewi so přeni raz wosebita strona z napismom „Z cerkwinego žywjena“, a potom so njeprawidłownje pokročowaše. 1991 dojednach so z tydzěnikom a skupinu Serbska namša, zo so Pomogaj Bog wotněta jako mšačna strona w Nowym Casniku dale wjedže. Z tym běše zaručene, zo so prawidłownje a hušćišo wudawaše, a wjele wjace čitarjow tež docpěchmy.

Přeni Pomogaj Bog w Nowym Casniku njese datum 2. februara 1991. Tutu wosebitu cyrkwinu stronu redigowaše najprjedy Hanelora Handrekoj. Po jeje wotchadže do redakcije delnjoserbskeho rozhlósowa w aprylu 1992 přewza Adelheid Dawmowa zamołwitosć, a wona to tež džensa hišće swěru wukonja. 10 do 14 razow wob lěto namakamy w delnjoserbskim tydzěniku wonu wosebitu stronu za ewangelskich Delnich Serbow. Wozjewjeja so rozprawy wo delnjoserbskich namšach, rozmołwy, powěsće z wosadow wokoło Choćebuza, nabožne přinoški, wuslědki a plany z džělawosće skupiny Serbska namša a 1994 załoženého Spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč w cyrkwi z. t.

Njejsym-li so zalčić, je Pomogaj Bog dołtal z wudaćom w meji 2003 runje 150 razow wušoť: šěsć króć jako přiloha hornjoserbskeho ewangelskeho časopisa Pomhaj Bóh a 144 razow jako wosebita strona w delnjoserbskim tydzěniku Nowy Casnik. Woběmaj nowinomaj słuša wulki a sprawny džak!

Dalše wuskutki

Tež předowanja w delnjoserbskim programje rozhlósowa směmy jako wuskutk tehdyšeje a nětčišeje džělawosće skupiny Serbska namša wobhladować. Po mojich zapiškach je so přenje razy – hišće njeprawidłownje – delnjoserbsce předowať: 2.4.89, 17.9.89, 3.6.90, 12.8.90, 7.10.90, 2.12.90, hody 1990, jutry 1991 – wot toho časa potom prawidłownje.

Rozhlós je mjeztym tež tójšto na polu hudźby za nabožne wusyňanja produkował. Wo tym pak snano rozprawy podam, hdyž wuńdu dołho wočakowane nowe delnjoserbske spěwarske. Zo je tež delnjoserbske telewizijne ORB-wusyňanje „Łužyca“ wospjetnje přinoški z nabožnym wobsahom na wobrazowku přinjesjo, nochcu zabyć rjec.

Wukůmy ze zajimaweho nastaća a wuwica łopjenka Pomogaj Bog a skupiny Serbska namša: Zaměrne a bratrowske/sotrowske postupowanje přinjesje nam připóznaće a přirost a lěpše wuměňjenja za zachowanje serbstwa. **Werner Měškank**

† Pomogaj Bog

Přiloha casnika «Pomhaj Bóh»
za ewangelskich Dolnych Serbow

Meja 1988
ISSN 0033-4133

Hłowa přenjeho čisła Pomogaj Bog, wudateho w meji 1988 jako přiloha hornjoserbskeho časopisa Pomhaj Bóh

moj z Chr. Janojc na Choćebusku generalnu superintendenturu a mějachmoj wobšěrnju rozmołwu z k. generalsuperintendentom R. Richterom. Tutón zajimowany připosłucha a wza nas takrjec pod kryw cyrkwe. Wón scěhowaše přeprošenje na druhu serbsku namšu w meji 1988 w Janšojcach, hdžež ličach 120 wěriwych a hdžež rozdawachmy přenje čisto Pomogaj Bog, a wón sta so po tym hač do džensnišeho njewšedny dobroćel a spěchowar Delnich Serbow. Dnja 26. awgusta 1988 załožichmy hromadže w Choćebuzu cyrkwinu džěłowu skupinu Serbska namša. Spočatk apry-

Nowowutworjenje Serbskeho wosadneho zwjazka

Prěnja sobustawska zhromadźizna 29. měrca 2003 w Budyšinje

Ewangelsko-lutherski wobwodny cyrkwinski zarjad w Budyšinje bě přeprošył nowych člonow Serbskeho wosadneho zwjazka na přěnju sobustawsku zhromadźiznu sobotu, dnja 29. měrca 2003, do Mnišeje bašty při Michałskej cyrkwi w Budyšinje. Wobdźělichu so 16 delegatow z 12 sakskich wosadow kaž tež tři zastupjerjo Budyškeho wobwodneho cyrkwinskeho zarjada. Nowowutworjenje wosadneho zwjazka bě trěbne było, po tym zo bě loni 18. nowembra krajna synoda po nimale lěto trajacej diskusiji nowy serbski cyrkwinski zakon wobzamknyła. Po tam zakótwjenym rjadowanju běchu cyrkwinske předstejicerstwa dwurěčnych wosadow w Sakskej w minjenych tydženjach wuzwolili jednu abo dvě wosobje jako swojich zastupjerjow do Serbskeho wosadneho zwjazka.

Konstituowanie z wólbami

Zhromadźiznu wotewri farar Heino Groß z Kumwałda, kotryž zastupowaše schorjeneho superintendenta Reinharda Pappaia. W swojej krótkej nutrnosti počahowaše so na hrono dnja z Ochranowskich hesłow: „Nadžiju maja k tebi, kotřiž twoje mjeno znaja; přetož ty njewopuščiš tych, kiž tebe, Knježe, pytaja.“ Z nadžiju na Boha zhladowaše wón tež na přichodne džěto wosadneho zwjazka na dobro ewangeliskich Serbow.

Nawod zhromadźizny přewza potom za čas konstituowania cyrkwinski hamtski rada Thomas Schlichting. Wobhladniwe rjadowaše wjacore wólbje. Jako přenje powoła zhromadźizna dweju dalšēju člonow do wosadneho zwjazka, a to prof. Dietricha Šoltu z Budyšina a Handrija Sembdnera z Drježdžan. Po serbskim cyrkwinskim zakonju smě wona poprawom pjeć dalšich člonow powołać. Po tym wuzwolištaj so bjez přečiwnych hłosow farar Jan Malink jako předsyda a dr. Gerhard Herrmann z Rakec jako městopředsyda Serbskeho wosadneho zwjazka. Slědowachu wólbje třoch dalšich člonow předsydstwa. Namjetowachu so farar Jens Buliš z Póckowow, Arnd Zoba z Bukec, Handrij Wirth z Njeswačidła a

Marka Maćijowa a Měrcin Wirth z Michałskej wosady Budyšin. Wšitcy pječo wuprajichu so zwólniwi kandidować. Najwjace hłosow dóstachu Marka Maćijowa, Jens Buliš a Měrcin Wirth.

Wobšěrny dnjowy porjad

Dalše nawjedowanje přewza nětko nowy předsyda, farar Jan Malink. Na wobšěrny dnjowy porjedže stejachu hišće hospodarski plan, přistajenje serbskeho katecheta, službny porjad Serbskeho superintendenta a wustawki Serbskeho wosadneho zwjazka.

Načiskej za hospodarski plan zhromadźizna přihtosowaše. W nim je mjez druhim předwidžane, zo ma so kolekta serbskich kemšow za serbske cyrkwinske džěto wužiwać. Přitomni so dojednachu, zo ma so tale kolekta na kóždy pad z hosćičelskej wosady džělić. Před wobzamknjenjom ma krajny cyrkwinski zarjad w Drježdžanach hospodarskemu planej hišće přihtosować.

Za předwidžane poł městna katecheta za serbske džěto předležitej wosadnemu zwjazkej dvě próstwje. Přistajenje pak buďže hakle po schwalenju hospodarskeho plana móžne.

Službnemu porjadej za Serbskeho super-

intendenta zhromadźizna přihtosowaše. Chwalobje so wuzběhny, zo bě so wón w předpolu hižo z přichodnym superintendentom dorěčať.

Nastupajo wustawki so zhromadźizna dojedna, zo wudžěta knjez Schlichting načisk, w kotrymž budu předewšěm trěbne protokolariske a organizatorisko-techniske wěcy rjadowane kaž na př. termíny za přeprošenja na sobustawsku zhromadźiznu, jeje nawjedowanje a kmanosć wohtosowanja. Knjez Sembdner namjetowaše, zo postarać wo zygla a signet za Serbski wosadny zwjazek.

Wuhlad do přichoda

Posledni dyk dnjowego porjada bě dalše džěto we wosadach. Přeni wjeršk budže zapokazanje Jana Malinka jako Serbskeho superintendenta a zdomom fararja Michałskej wosady. Wone wotměje so njedźelu, 1. junija, w 14.00 hodź. w Michałskej cyrkwi. Hladajo na zhromadne džěto z Ewangelskej cyrkwu šleskeje Hornjeje Łužicy dže próstwa zhromadźizny na krajnocyrkwinski zarjad do Drježdžan, so spěšnje wo dojednanje starać, zo bychu prawje bórže tajke dwurěčne wosady kaž Slepo, Łaz abo Janska wosada we Wojerecach w Serbskim wosadnym zwjazku sobu džělać móhli. Dalša próstwa wupraji so wosadam, zo bychu swoje předstawy wo serbskim cyrkwinskim džěle wosadnemu zwjazkej zdžělili.

Zhromadźizna zakonči so z kěrlušom „Ach, wostaň při nas z hnadu“. Nimale tři hodžiny bě so intenziwnje wuradžowať. Při rozžohnowanju drje mjachu wšitcy začuće, zo je serbske ewangelske džěto po šmjatkach zašeho lěta zaso na dobrym, nadžijepólnym puću. **Marka Maćijowa**

Zeleny štwórtk na Horach

Mjez tym hižo štwórtke lěto bě Wojerowska wosada zeleny štwórtk přeprošyła na dwurěčnu nutrnost na Horach. W přijomnej atmosferje wobnowjeneje 220 lět stareje kładźiteje bróžnje na Patocek statoku móžeše farar Nagel z Wojerec nimale 100 wobdźělnikow witać, předewšěm wosadnych z města a ze wsow Wojerowskeje wosady, ale tež kantorki ze Slepohu a hosći z dalšich lužiskich wosadow.

W swojim duchownym rozpominanju, přednjesenym w němskej rěči, zwjaza farar Nagel spominanje na čerpjenje, smjerć a zrowastanjenje Chrystusa ze zhladowanjom na serbske korjenje Wojerowskich kónčin. Ze serbskim Wótčenašom a dwurěčnym požohnowanjom so nutrnost wobzamkny. Mócnje so potom po kładźitej bróžni zanjesechu kěrluš, předewšěm pa-

Wojerowski farar Joachim Nagel při nutrnosti w kładźitej bróžni Foto: E. Sprigade

sionske, wot kóždeho najprjedy štuće w němskej, potom dalšej štuće w serbskej rěči. Jako přidawk zaspěwachu Slepjanske kantorki dalšej kěrlušej same, při čimž samo někotři – z hłowy! – serbske štučki sobu spěwachu. Farar Nagel překwapi z kanonom, kotryž bě hakle před krótkim do serbsčiny přeložit: „Ja rady chcu, zo přeco něchtó je ze mnu, kiž praji to: ‚njebojće so!‘“

Po tym porjedženy kofej a čerstwy chlěbowy tykanc wabještej do bjesady a do wobhladanja starožitnosćow z Wojerowskich wsow, kiž su w bróžni wustajane. Wjele wobdźělnikow zwurazni, zo rady na tele dwurěčne zeńdženja chodža a zo je nohcylu hižo parować. Zajimcam tež ze zdalenišich wosadow móže so doporučić, sej klětu sami na Hory doječ, hdyž so potom pjaty raz přeprošuje na serbski zeleny štwórtk do Patocek bróžnje. **T.M.**

Nalěću napřečo

Štóz chce w měrcu dožiwić nalěčo, dyrbi jěć přez Alpy. Na němskej stronje pokazuja so wone hišće w zymskim šaće, tam so hišće hač do nižin sněhakuje. Do juha wjedže puć přez Brenner. Awtodróha podlu wysokich horow a přez hłuboke doły je mišterski wukon dróhotwarstwa, kaž Europiski móst, kotrehož stołpy su 190 metrow wysoke. 35 eurow ma so płacić za bus po 34 kilometrach awtodróhi na awstriskim boku. Italčenko kasěruja při kóždym wujězdze. Prašeš so, kak bě něhdy bjez awtodróhi wobchad z juha do sewjera a nawo-

Mišterski wukon architektury: katedrala swj. Marje z kwětku w Florenzu Foto: prywatne

pak scyła móžny był. Martin Luther je w swojim času za jězbu do Roma drje tydženje trjebał a što su putnikowarjo, kiž běchu pěši po puću, na so wzali?

Na južnej stronje Alpow, hdžež so stónco staja, plahuje so w sprócniwym ručnym dźěle wino na terasach. W měsće Bozenje

sy hižo wosrjedz južneho Tirola, kotryž wšak je hač do lěta 1919 Awstriskej stušał. Tutón dźěl Italskeje je sej swoju dwurěčnosť wuwowował. Němčina je druha hamtska řeč, na zarjadach dyrbi ju kóždy wobknjezić.

Při Gardaskim jězoru će hižo nalěčo wita. Wobdaty wot zasněženych, wjac hač 2 000 metrow wysokich horin tołka so při 53 kilometrow dołhim brjohu po woběmaj bokomaj wila při wili a hotel při hotelu. Cypresy, palmy a pinije steja při pućach a w zahrodach. Architektura z kulobjtymi woblukami a plynymi třěchami je hižo po južnym našnju.

Dale přez hórski masiw docpěchmy Veronu. Město je založene do křesćanskeho časa. Namakaš tam stary romski forum. W tymle wokoło lěta 200 natwarjenym amfijowym dźiwadle su něhdy gladiatorojo wojowali. Džens so w nim wulke koncerty wotměwaja. 22 000 ludźi namaka tu městno.

Verona leži na sewjernej kromje doliny Po. Řeka Po je wjac hač 600 kilometrow dołha a zastaruje žitnu komoru Italskeje z wodu. Přez maće kanale, wot kotrychž něhdze poč metra hłuboke hrjebje wotboča, běži woda k polam. Řeka je někak 300 metrow šěroka, ale lětsa w nalěću měješe jenož mało wody, dokelž so šěsć tydženow njebě dešćowało. Nalětnje dźěła běchu dokónčene, majs wusyty. Mjez polemi wuhladachmy wjele winicow kaž tež sta hektarow brěškowych a aprikozowych plantažow, kiž we wšej krasności kčějachu.

Naš cil bě Toskana. Tak dyrbješe so naš bus skrosnić z doliny, kotraž leži jenož 20 metrow nad morjom, do wysokosće nimale 800 metrow přez Apenniny, kotraž so wot sewjera do juha přez Italsku ćahnu. Njeličomne křiwičy a tunle smy přepřěčili, doniž njewjedžeše puć zaso dele do nižiny wokoło Florenza. Tale nižina je wusko wobsydlena. Hórske skloniny su posyte z domami a woliwocami. Strowy wolij oliwow so za wšě

jědže wužiwa. Na kamjenjatyh njeplódnych horach w Italskej njevaluje. Industrializacija je dowjedta k wěstemu derjeměću, ale tež k čěkanju ludźi ze wsow do městow. Wšudže na kraju widziš wopušćene kamjentne domy a statoki. Jenož čěńko z pjeršču pokryte skloniny skića cyrobu snadź něšto kozam a wowcam, wjac pak tež nic. W Italskej bě hač před sto lětami póda we wobsydstwje zemjanskich swójbow a clanow. Kraj smědzachu burja wobdžětać, ale počoju žnjow dósta wobsedžer. Jich palasty widziš hišće wšudže po kraju. Wokoło Florenza bě to swójba Medici, kotraž sej přez lětstotki nahromadzi bohatstwo a wliw.

Florenz – tute město wopyta kóžde lěto 9 mio. turistow z cyłego swěta. Namakaš tu jónkrótno wuměske pokłady swětoweje kultury. Michelangelo a druzi su je stworili. Běły marmor so tama w horach blisko města. Přednja fronta katedrale, poswjećeneje swj. Mari z kwětku, je jónkrótny wukon architektury. W lěće 1296 bě so z tutym třěcim najwjetšim cyrkwiskim twarom tehdyšeho časa započala. Wósomrózkata kupola je 114 metrow wysoka. Napřečo steji křćenska kapala. Na pozłócanych wrotach wuhladaš sceny ze Stareho zakonja. 13 lět je wumělc na tym dźělał. Bohači a móćni srjedzowěka su sej za swoje čelne powostanki dali natwarić přepyšny mawsolej. Tež ewangelsku cyrkej tu maja, ale wěsće nic tak bohatu.

Města Siena, Pisa, Lucca maja podobne stawizny a wuměske twórby a su něhdze 2 000 lět stare. Založili su je zwjetša Etruskokojo, kiž běchu před Romjanami tu žiwi.

Pječ dnjow přebywachmy w Montecatini, termalneje kupjeli, kotruž su hižo Romjenjo wotkryli. Městačko ma 8 000 wobydlerjow a 120 hotelow. Watpowědne su płacizny. W lirach bychu wjele nulow měli. Namakaš tu znate a stawnne domy modow – ničo za našu móšničku. Radšo wobdźiwamy krasne parki a eksotiske rostliny.

W Italskej so dzeń rano chětro pozdže započnje. Potom maš tu dwu- do tři hodžinsku připolndišu přestawku, wječor njeje kónc postajeny. Z eurami płacić bě jara přijomne. Tajka jězba je wšak wjele začišćow dla napinaca, ale tola dožiwenje. Nětko wjeselimy so doma nad nalěčom w Němskej.

Kurt Latka

„Mjez sobu řečec“

Pod tutym nadpismom wupraji so serbski synodala Manfred Hermaš z Rownoho w nowinje šleskeje cyrkwe Die Kirche z dnja 6. apryla 2003 za zjednoćenje šleskeje z Berlin-braniborskeje cyrkwu. Mjez druhim wón pisa:

„Kak widžu ja tole jako zastupjer narodnej mjeńšiny w našej krajnej cyrkwi? Jako Serbja smy a běchmy stajnje na akceptancu a podpěru pokazani, tola nochcyli so při tutej diskusiji stać z hrajku polarizaciskich procesow. Přetož znajemy wuslědki

ze swójskich dožiwenjow. Naposledk je so tajke něšto zwjetša škódnje wuskutkowało na naše wosadne žiwjenje.

Teho sym so bojał, jako čitach, što je so wšo w zašłym času wzjewiło. Přehusto řečeše abo pisaše so wo zhromadnym ‚my‘ abo wo zachowanju ‚šleskich zajimow‘. To, štož k pruwowanju předležeše – hdžež bě napisane, dokal móže so naša cyrkej podać, što móhło zakład być –, njebjerjechu na wědomje, chcychu pak so zdobom bjez wšěch wumě-

Manfred Hermaš Foto: priw.

njenjow přizamkný lutherskej Sakskej. My Serbja bychmy wědželi, što na nas přińdže, ale wědža to zastupjerjo šleskich zajimow? Tehodla runje nochcu wuhrawać ‚serbsku kartu‘ a tež nic mjeńšinu tak jara wustajeć. Chcu jenož apelować na wulku mudrosć dopředka- a sobumyslenja, kotraž nam zmóžnja dalše dźěło w snadź nowych rumach cyrkwe, kotraž měla so naposledk wuwitć k zjednoćenej ewangelskej cyrkwi w Němskej.“

T.M.

Powěšće

Drježdžany. Ewangelski džělowy kruh CDU w Sakskej rozšěrjuje wot měrca sfałdowane łopjeno z němskim přeložkom předowanja fararja Malinka w Serbskim rozhłosu z dnja 15. februara 2003. W předowanju, kotrež zložuje so na 84. psalm, rozložo so wuznam, kiž měješe uniwersitna cyrkej w Lipsku za Serbow jako městno wukubłanja fararjow a skutkowanja Serbskeho předarskeho towarstwa.

Praha. Pod napismom „Z ewangelické Lužice“ informuje ewangelski tydzenik Kostnické jiskry w swojim wudaću z 26. měrca wo nowym serbskim zakonju sakskeje krajnjeje cyrkweje a jeho hódnoćenju ze serbskeho wida. Awtor přinoška je Pražan Hanuš Härtel jr.

Budyšin. Wutoru, 1. apryla, wotmě so w Serbskim domje dalše zeńdženje TCM a SET. Hłownje jednaše so wo zhromadnych přihotach na přeni ekumeniski cyrkwinski džeń w Berlinje.

Budyšin. Na zeńdženju předsydstwa Budyskeho cyrkwinskeho wobwoda, kotrež so 7. apryla we wosadnym domje na Hornčerskej wotmě, rozložo wyši krajnocyrkwinski rada Harald Bretschneider z Drježdžan nowy serbski zakon sakskeje krajnjeje cyrkweje. Wón wotmołwi tež na wšelake prašenja něhdže 15 přitomnych nastupajo serbske naležnosće.

Budyšin. Pjatk, 11. apryla, wotmě so serbski wideowy wječork na Michałskej farje. Něhdže 20 přihladowarjow bě přišlo sej wobhladać filmy, kiž bě Handrij Wirth nawjercał wo lońšim cyrkwiskim dnju w Budyšinje, wo wulěće Serbskeho busa a wo sobustawskej zhromadźiznje SET w Husce. Wjacori wužichu składnosć, so přizjewić za lětuši wulět Serbskeho busa. H. Wirthěj słuša džak, zo hižo wjele lět wažne podawki w žiwjenju ewangelskich Serbow na filmje zapopadnje a je zajimcam předstaji.

Dešno. Na nutrnosći čichi pjatk w Dešnjanskej cyrkwi zanjesa chór lužyca serbske pasionske kěrluše. Wosadny farar Schütt měješe předowanje. Něhdže 140 ludźi so na mjeztym hižo tradicionelnej dwurěčneje nutrnosći wobdžěli.

Rowno. Džesaty raz spěwachu lětsa w nocy na jutrowničku Slepjanske kantorki ducy dom wot domu serbske jutrowne kěrluše. Mnozy wobydlerjo jim za to wutrobny džak wuprajichu. W šestej hodźinje so při schadženju slónca jutrowne spěwanje zakónči.

Picnjo. Jutrownu pónđzela, 21. apryla, swjećeše so delnjoserbska Boža služba w Picnjanskej cyrkwi. Předowanje měješe Dešnjanski farar H.-Chr. Schütt, scenje čitał je předar J. Frahnaw, kotryž zaspěwa tež nowy delnjoserbski kěrluš. Něhdže 50 kemšerjow bě přišlo na tutu druhu lětušu Božu službu w mačernej rěči.

Póckowy/Lipsk. Wutoru po jutrach, 22. apryla, je farar Jens Buliš, wot lońšeho duchowny w Póckowach a Smělnje, na Teologiskej fakulće Lipsčanskeje uniwersity zakitował swoju disertaciju, kotruž bě spisał na temu „Evangelische Presse in der SBZ/DDR: 'Die Zeichen der Zeit' (1947 bis 1990)“. Jeho wukon hódnoćeše so z predikatom „magna cum laude“ (jara derje). Gratulujemy dr. Bulišej wutrobnje k jeho wuspěchaj a přejemy jemu nadal žohnowane skutkowanje w farskim, serbskim a wědomostnym džěle.

Zbožopřeća

Swěrnemu Serbej a čłonej Serbskeho ewangelskeho towarstwa knjezej Ernestej Mikelej w Kumšicach gratuluje k jeho 70. narodninam dnja 14. meje wutrobnje předsydstwo towarstwa. Njeh Bože žohnowanje jeho přewodza po dalšim puću žiwjenja.

Dary

W měrcu je so darilo za Pomhaj Bóh 20 € a 15 €. Bóh žohnuj daraj a darcielow.

Spominamy

Před 275 lětami, dnja 6.5.1728, zemřě w Bukecach farar Jan Wawer. Narodził bě so wón 1672 do ratarskeje swójby w Mješicach. Po studiju teologije w Lipsku wróci so 1702 do lužicy a sta so najprjedy z pomocnym předarjom a 1708 z fararjom w ródnej Bukečanskej wosadze. Jako tajki skutkowaše hač do swojeje smjerće.

Nimo swojeje zastojskeje služby w jednej z najwjetšich serbskich wosadow džělaše za přispórjenje Božeho słowa mjez serbskim ludom. Sobu zestajał je přenje serbske spěwarske, kotrež wuńdžechu 1710. Hižo džewjeć lět pozdžišo spěwarske sam hišće raz wuda, rozšěrjene wo 42 nowych kěrlušow. Z třomi dalšimi fararjemi – Běmarjom w Budestecach, Jokišom w Hbjelsku a Langu w Minakale – přeloži we wjacelětnym džěle Swjate pismo do serbskeje rěče. Tale přenja serbska biblija wuńdže 1728, ale Jan Wawer so jeje njedočaka. Lětsa, hdyž wopominamy jeho 275. posmjertny a 275. jubiley serbskeje biblije, ma so jeho narowny pomnik w Bukecach ponowić.

Přeprašujemy

- 04.05. Misericordias Domini**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej (farar Malink)
11.45 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Malink)
- 10.05. sobota**
14.00 serbske kemše we Wojerecach (farar Malink), přizamknje so wosadne zetkanje
- 18.05. Kantate**
8.30 kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (farar Malink)
11.45 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Malink)
- 25.05. Rogate**
10.00 pućowanje serbskich swójbow na Čornobóh
- 27.05. wutor**
14.00 wosadne popođndjo w Minakale (farar Malink)
- 29.05. Bože spěće**
10.00 dwurěčne kemše w Malešecach w swjedzěnskim stanje (fararjow Noack a Malink)
11.45 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 31.05. sobota**
11.30 serbska ekumeniska nutrnosć na cyrkwiskim dnju w Berlinje na „Agorje“ w hali 4. 2. mjezynarodneho kongresoweho centruma (ICC)
- 01.06. Exaudi**
14.00 swjedzěnske kemše w Budyšinje w Michałskej ze zapokazanjom fararja Malinka jako Serbskeho superintendenta a fararja Michałskej wosady
- 09.06. druhi džeń swjatkow**
9.30 dwurěčne kemše z Božim wotkazanjom w Slepom (fararka Menzel, sup. Malink)

Pomhaj Bóh časopis ewangelskich Serbow

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Čornobohska/Czornebohstr. 12, 02625 Budyšin/Bautzen

Redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11)

Čiše: Čišećernja DELANY tzwr w Njeswaćidle
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza mjesačne. Spěchuje so wot Založby za serbski lud. Lětny abonement plaći 8 €.